

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno DCCCLXXII. ad annum DCCCCIX.

Parisiis, 1644

II. De officio regis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15967

ANNO
CHRISTI
988.

- XII. *Quot testibus clerici conuinci debeant.*
 XIII. *De decimis ab antiquis ecclesiis non subtrahendis, & ut antiquæ ecclesiæ honorem suum habeant.*
 XIV. *Quod nullus episcopus alterius parochianum presumat retinere aut ordinare.*
 XV. *Item de eodem.*
 XVI. *De his qui sacerdotem sponte occiderint.*
 XVII. *De decimis dandis.*
 XVIII. *De quodam Altmanno, qui sibi commatrem spiritualem in coniugium habet sociatam.*
 XIX. *De presbyteris, qui crimine fornicationis, siue aliquo capitali flagitio accusantur, & non habent collegas, cum quibus se excusare possint; aut si forte lapsi fuerint, quomodo satisfaciant.*
 XX. *De precariis iniuste & irrationabiliter factis.*
 XXI. *De his qui in ecclesiis seu atriiis ecclesiæ rixas mouerint, & mutuo inter se conflagunt.*
 XXII. *De his qui decimas suas dare nolunt, aut iniuste subtrahunt.*
 XXIII. *De uiris & feminis si adulterii reatu, siue alicuius flagitii crimine accusati fuerint, qualiter expurgari debeant.*
 XXIV. *De pace fruenda.*
 XXV. *De prepositis & prouisoribus monasteriorum.*
 XXVI. *De uiduis uelendis.*

ANNO incarnationis Domini nostri Iesu Christi octingentesimo octogesimo octauo, anno etiam primo regni domini Arnulphi gloriosissimi regis hæc capitula apud Moguntiam ciuitatem a Luitberto eiusdem ciuitatis archiepiscopo, necnon & a Villiberto sacre sedis Coloniensis, seu etiam Ratbodo Treuirensis ecclesiæ uenerabilibus archiepiscopis, cum suis suffraganeis, ceteraque non modica multitudine, abbatum scilicet & aliorum sacerdotum, tenenda, obseruanda, ac firmiter habenda constituta sunt.

CAPITVLA.

I.

Statuimus, ut oratio ab omnibus nobis tam pro glorioso rege Arnulpho, ceu etiam & pro gloriosa coniuge sua, nec non & pro statu totius Christianitatis, pro ut nos debitores esse cognoscimus, in ecclesiis nostris assidue celebretur.

II.

Vt annuntietur glorioso regi nostro domino

Arnulpho , quid sit rex , quidve vocari debeat.

Ifidori sunt
hæc.

Rex a recte regendo vocatur. Si enim pie & iuste & misericorditer regit , merito rex appellatur ; si his caruerit , non rex , sed tyrannus est. Antiqui autem , omnes reges tyrannos vocabant. Sed postea pie & iuste & misericorditer regentes regis nomen adepti : impie vero , iniuste , crudeliterque principantibus , non regis , sed tyrannicum aptatum est nomen. Quia rex a regendo dicitur , primo ei studendum est , vt semetipsum , suamque domum , Christi adiuuante gratia , ab operibus nequam emaculet , bonisque operibus exuberare faciat , vt ab eo ceteri bonum exemplum semper capiant. Ipse & salutiferis Christi præceptis fideliter arque obedienter obsecundet , & recte agendo , eos quibus temporaliter imperat , in pace & concordia atque caritate , ceterorumque bonorum operum exhibitione , quantum sibi diuinitus datur , consistere faciat , & dictis atque exemplis ad opus pietatis & iustitiæ & misericordiæ solerter excitet , attendens quod pro his Deo rationem redditurus sit , quatenus ita agendo , sanctorum regum , qui Deo sincere seruiendo placuerunt , post hanc peregrinationem consors efficiatur. De rege autem , qualis esse debeat , ita in Deuteronomio legitur :

Dent. 17.

Cum ingressus fueris terram , quam Dominus Deus tuus dabit tibi , & possederis eam , habitauerisque in illa , & dixeris : Constituam super me regem , sicut habent omnes per circuitum nationes ; eum constitues , quem Dominus Deus tuus elegerit de numero fratrum tuorum. Et post pauca : Non habebit uxores

Ibid.

plu-

ANNO
CHRISTI
888.

plurimas, quæ alliciant animam eius, neque argenti & auri immensa pondera. Postquam sederit in solio regni sui, describet sibi deuteronomium legis huius in volumine, accipiens exemplar a sacerdotibus Leuiticæ tribus, & habebit secum, legetque illud omnibus diebus vitæ suæ, ut discat timere Dominum Deum suum, & custodire verba & ceremonias eius, quæ in lege præcepta sunt. Nec extollatur cor eius in superbiam super fratres suos, neque declinet in partem dexteram vel sinistram, ut longo tempore regnet ipse, & filii eius super Israel. Attende, quod timor Dei, & custodia præceptorum eius, & humilitas, quæ non patitur eum extolli super fratres suos, & iustitiæ rectitudo non solum regem, sed & filios eius longo faciat regnare tempore. Vt ergo princeps extollentiam cauere debeat, Ecclesiasticus admonens ait: *Principem te constituerunt? noli extolli, sed esto in illis quasi vnus ex illis.* In Prouerbiis: *Rex qui iudicat in veritate pauperes, thronus eius in æternum firmabitur.* Item: *Misericordia & veritas custodiunt regem, & roboratur clementia thronus eius.* Isidorus: Qui recte vtitur potestate regni, ita præstare se omnibus debet, ut quanto magis honoris celsitudine claret, tanto semetipsum mente humiliet, proponens sibi exemplum humilitatis Dauid, qui de suis meritis non tumuit, sed humiliter sese deiiciens, dixit: *Vilis incedam, & vilis apparebo ante Deum qui elegit me.* Fulgentius in libro de veritate prædestinationis & gratiæ: Clementissimus quoque imperator non ideo est vas misericordiæ præparatum in gloriam, quia apicem terreni principatus

accepit: sed si in imperiali culmine recta fide viuat, ANNO
& vera cordis humilitate præditus, culmen regie CHRISTI
dignitatis sanctæ religioni subiiciat: si magis in timore
Deo seruire, quam in timore dominari populo delectetur: si in eo lenitas iracundiam mitiget,
ornet benignitas potestatem: si se magis diligendum, quam metuendum cunctis exhibeat: si subie-
ctis salubriter consulat: si iustitiam sic teneat, vt misericordiam non derelinquat: si præ omnibus ita se
sanctæ matris ecclesiæ meminerit filium, vt eius paci atque tranquillitate per vniuersum mundum,
prodesse suum faciat principatum. Magis enim Christianum regitur ac propagatur imperium,
dum ecclesiastico statui per omnem terram consulitur, quam cum in parte quacumque terrarum pro
temporali securitate pugnatur.

III.

Regale ministerium specialiter est, populum Dei gubernare, & regere cum æquitate & iustitia, & vt pacem & concordiam habeant, studere. Ipse enim primo debet defensor esse ecclesiarum & seruorum Dei, viduarum, orphanorum, ceterorumque pauperum, nec non & omnium indigentium. Ipsius enim terror & studium huiusmodi, in quantum possibile est, esse debet, primo vt nulla iniustitia fiat: deinde si euenerit, vt nullo modo eam subsistere permittat, nec spem delitescendi siue audaciam male agendi cuiquam relinquat. Sed sciant omnes, quoniam si ad ipsius notitiam peruenit quidpiam mali quod admiserint, nequaquam incorrectum aut inultum remanebit, sed iuxta